

*Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2022. № 12.*

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.12.42>

УДК 658.152

О. В. Левкович,

к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4570-4963>

П. К. Максименко,

магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0955-4598>

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

O. Levkovich,

PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Finance,

Banking and Insurance,

Oles Honchar Dnipro National University

P. Maksymenko,

Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance

Oles Honchar Dnipro National University

ASSESSMENT OF THE EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE CAPITAL MANAGEMENT

В умовах сьогодення, коли наявна економічна невизначеність, відбувається глобалізація ринків, загострюється конкурентна боротьба та зростає нестабільність середовища функціонування, управління діяльністю вітчизняних підприємств істотно ускладнюється. На менеджмент суб'єктів господарювання покладені важливі завдання, які заключаються в забезпеченні стійкості та конкурентоспроможності діяльності, ефективному використанні потенціалу підприємства в цілому та окремих його елементів. В свою чергу, капітал підприємства виступає як вагомий компонент його потенціалу в цілому та являється невід'ємною складовою усіх виробничо-господарських процесів. Все це потребує формування системи управління ним, яка діятиме на таких принципах, як гнучкість, адаптивність, раціональність та економічність. Належне, достовірне та своєчасне інформаційно-аналітичне забезпечення є підґрунтям для забезпечення функціонування такої системи управління, що обумовлює обґрунтованість господарських рішень.

Стаття присвячена оцінці ефективності управління капіталом підприємства. Представлене визначення поняття «капітал підприємства» та його ознаки. Адже капітал підприємства є одним із найважливіших понять фінансового менеджменту. Управління капіталом, в свою чергу, являється однією із найважливіших ланок системи фінансового менеджменту. Правильна оцінка ціни капіталу, оптимізація його структури, грамотне управління капіталом підприємства на різних етапах його існування є одним із найважливіших завдань управління підприємством. Ефективність процесу оптимізації структури капіталу, насамперед, визначається з урахуванням позитивних та негативних особливостей використання власного та позикового капіталу.

В статті також описані форми власного та позикового капіталу підприємства та джерела їх формування. Описані мета, етапи та показники оцінки ефективності управління капіталом. Проаналізована оцінка ефективності управління капіталом на прикладі підприємства АТ

«Дніпропетровський агрегатний завод». Розглянуті принципи раціонального формування капіталу підприємства. Зроблені висновки.

In today's conditions, when there is economic uncertainty, the globalization of markets is taking place, competition is intensifying and the instability of the operating environment is growing, the management of the activities of domestic enterprises is significantly complicated. The management of economic entities is entrusted with important tasks, which consist in ensuring the stability and competitiveness of activities, effective use of the potential of the enterprise as a whole and its individual elements. In turn, the enterprise's capital acts as a significant component of its overall potential and is an integral component of all production and economic processes. All this requires the formation of a system of its management, which will act on such principles as flexibility, adaptability, rationality and economy. Adequate, reliable and timely information and analytical support is the basis for ensuring the functioning of such a management system, which determines the validity of business decisions.

The article is devoted to the assessment of the efficiency of the enterprise's capital management. The definition of the concept of «enterprise capital» and its characteristics are presented. After all, enterprise capital is one of the most important concepts of financial management. Capital management, in turn, is one of the most important links of the financial management system. Correct assessment of the cost of capital, optimization of its structure, competent management of the enterprise's capital at various stages of its existence is one of the most important tasks of enterprise management. The effectiveness of the capital structure optimization process is primarily determined by taking into account the positive and negative features of the use of equity and loan capital.

The article also describes the forms of equity and loan capital of the enterprise and the sources of their formation. The purpose, stages and indicators of capital management efficiency assessment are described. The assessment of the efficiency of capital management was analyzed on the example of the enterprise JSC

«Dnipropetrovsk Aggregate Plant». The principles of rational formation of the capital of the enterprise are considered. Conclusions made.

Ключові слова: *капітал, підприємство, ринок, конкурентоспроможність, фінансове становище, активи.*

Key words: *capital, enterprise, market, competitiveness, financial position, assets.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження оцінки ефективності управління капіталом підприємства пояснюється тим, що капітал це фінансовий ресурс будь-якого підприємства і від ефективності його використання залежать важливі показники діяльності організації, такі як фінансове становище, конкурентоспроможність на ринку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання оцінки ефективності управління капіталом є доволі комплексним та потребує все стороннього вивчення. Поняття управління капіталом та особливості його оцінки розглянуті у працях Л.К. Петрусенко, О.Д. Бойко, Л. Г. Степаненка, І.В. Колесник, К.С. Саратова та ін.

Формулювання цілей статті. Визначення джерел формування власних та залучених фінансових ресурсів підприємства, особливостей оцінки ефективності управління капіталом, розгляд коефіцієнтів, що її визначають, аналіз ефективності управління капіталом суб'єкта підприємницької діяльності з виявленням основних проблем та можливих шляхів покращення.

Виклад основного матеріалу. На думку Петрусенко Л.К., капітал являється економічною категорією, яка відома давно, але в умовах ринкових відносин отримала новий зміст. Капітал характеризується забезпеченням інтересів держави, власників і персоналу (у процесі свого функціонування), він виступає головною економічною базою створення і розвитку підприємства [4, с.112].

Бойко О.Д. капітал підприємства характеризує загальну вартість засобів у

таких формах як грошова, матеріальна і нематеріальна, які інвестуються у формування його активів [5, с.43].

Аналіз сучасних підходів до визначення такої економічної категорії, як «капітал» показав, що існують такі його загальні характерні ознаки, як:

- капітал є багатством, що використовується для його власного збільшення;
- капітал - це головне джерело формування добробуту його власників у поточному та майбутньому періодах;

- капітал є джерела коштів підприємства, що приносять дохід, пасив балансу;

- динаміка капіталу - важливий показник ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства;

- капітал є вимірником ринкової вартості підприємства;

- вартість капіталу показує суму коштів, яку слід віддати за залучення певної кількості капіталу [1, с.241].

Власним і позиковим капіталом представлений капітал підприємства.

На рис.1 представлені форми власного капіталу підприємства.

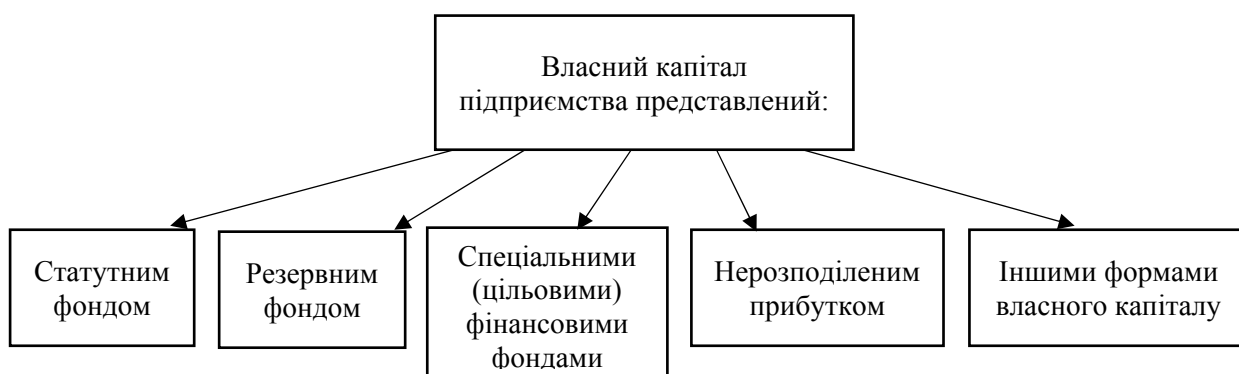

Рис. 1. Форми функціонування власного капіталу підприємства

Розглянемо ці форми більш детально.

Статутний фонд відображає початкову суму власного капіталу підприємства, який інвестовано для можливості формування його активів, щоб розпочати господарську діяльність. Визначення його розміру відображено у статуті підприємства. Законодавством регулюється мінімальний розмір

статутного фонду для підприємств окремих сфер діяльності й організаційно-правових форм.

Резервний фонд - це зарезервована частина власного капіталу підприємства, призначається для внутрішнього страхування його господарської діяльності. Установчими документами визначається розмір даної резервної частини власного капіталу. За рахунок прибутку підприємства формується даний резервний фонд (законодавством регулюється мінімальний розмір відрахувань прибутку в цей фонд).

Спеціальні (цільові) фінансові фонди – формуються за рахунок власних фінансових ресурсів з подальшим їх цільовим використанням. Ці фонди зазвичай представлені амортизаційним фондом, ремонтним фондом, фондом охорони праці, фондом спеціальних програм, фондом розвитку виробництва тощо.

Статутом й іншими установчими та внутрішніми документами підприємства регулюється порядок формування й використання засобів цих фондів.

Нерозподілений прибуток являється частиною прибутку підприємства, який у попередньому періоді був отриманий та на споживання власниками(мова йде про акціонерів, пайовиків) й персоналом використаний не був. Цю частину прибутку використовують для розвитку виробництва.

Інші форми власного капіталу, які представлені розрахунками за майно при передачі його в оренду, розрахунками з учасниками стосовно виплати їм прибутків у формі відсотків або дивідендів і деякі інші, відображені в першому розділі пасиву балансу. [3, с.36]

Ефективне управління капіталом підприємства передбачає не лише ефективне використання накопиченого вже капіталу, але і формування власних фінансових ресурсів, що здатні забезпечити майбутній розвиток підприємства. За певними джерелами відбувається класифікація власних фінансових ресурсів (таблиця 1).

Таблиця 1. Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства

	Джерела представлені:	Склад джерел представлений:
1.	Внутрішніми	1. Прибутком, що залишився в розпорядженні підприємства. 2. Амортизаційними відрахуваннями від основних засобів і нематеріальних активів. 3. Іншими внутрішніми джерелами формування власних фінансових ресурсів
2.	Зовнішніми	1. Залученнями додаткового капіталу: пайового або акціонерного. 2. Одержанням безплатної фінансової допомоги підприємством. 3. Іншими джерелами формування власних фінансових ресурсів

Джерело: [6]

Завдяки залученому капіталу у підприємства є можливість нарощення економічного потенціалу і забезпечення ефективнішого використання власного капіталу, що сприятиме підвищенню ринкової вартості капіталу.

На рис.2 представлені форми позикового капіталу підприємства.

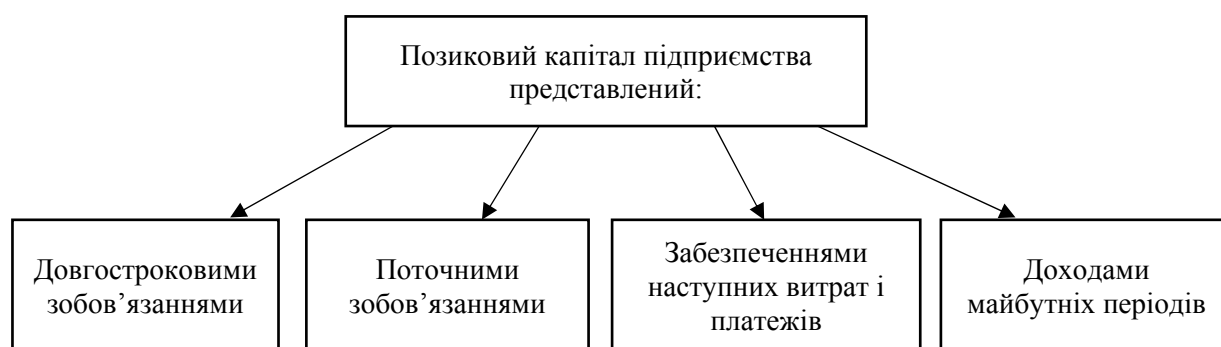

Рис. 2. Форми позикового капіталу підприємства

Розглянемо ці форми більш детально.

Довгострокові зобов'язання представлені: довгостроковими кредитами банків; довгостроковими фінансовими зобов'язаннями; відстроченими податковими зобов'язаннями; іншими довгостроковими зобов'язаннями (фінансовою орендою).

Поточні зобов'язання представлені: короткостроковими кредитами банків; кредиторською заборгованістю; поточними зобов'язаннями за розрахунками.

Забезпечення наступних витрат і платежів представлені: забезпеченнями майбутніх витрат на відплату відпусток; гарантійними зобов'язаннями; залишками коштів і цільових надходжень.

Доходи майбутніх періодів представлені сумою доходів, яка нарахована протягом попередніх звітних періодів і які у наступних звітних періодах будуть визнані.

Джерела формування позикових фінансових ресурсів представлені в таблиці 2.

Таблиця 2. Джерела формування позикових фінансових ресурсів підприємства

	Джерела представлені:	Склад джерел представлений:
1.	Внутрішніми	1.Внутрішніми довгостроковими позиковими коштами (відстроченою та простроченою заборгованістю за майно в оренді, реструктуризованим боргом за кредитами та позиками, відстроченою податковою заборгованістю, іншими внутрішніми довгостроковими позиковими коштами, довгостроковим податковим кредитом і пільгами); 2.Внутрішніми короткостроковими позиковими коштами (короткостроковими кредитами і позиками, в строк які не сплачені; короткостроковим товарним (комерційним) кредитом, не сплаченим у строк; внутрішньою і зовнішньою кредиторською заборгованістю, строк сплати якої не настав; простроченою внутрішньою і зовнішньою кредиторською заборгованістю; іншими внутрішніми короткостроковими позиковими коштами).
2.	Зовнішніми	1.Зовнішніми довгостроковими позиковими коштами (довгостроковими кредитами банків, довгостроковими облігаційними позиками, довгостроковими кредитами і позиками небанківських фінансових установ, довгостроковими державними цільовими кредитами, фінансовим лізингом, довгостроковим податковим кредитом і пільгами); 2.Зовнішніми короткостроковими позиковими коштами (короткостроковими кредитами банків, короткостроковими кредитами і позиками небанківських фінансових установ, короткостроковим товарним кредитом, короткостроковим податковим кредитом).

Джерело: [8]

Необхідно зауважити, що завдання підвищення ефективності системи управління підприємством визначає пріоритетність проблеми управління його капіталом.

Головна ціль управління капіталом підприємства – це максимізація ринкової вартості підприємства.

Управління капіталом підприємства спрямоване на вирішення наступних першочергових завдань:

1. Формування капіталу в достатньому обсязі для забезпечення необхідних темпів економічного розвитку підприємства.
2. Мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з використанням капіталу, при передбаченому рівні його прибутковості.
3. Забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства у його розвитку.
4. Достатній рівень фінансового контролю за підприємством з боку його засновників.
5. Оптимізація обороту капіталу.
6. Своєчасне реінвестування капіталу та інше [6].

Управління структурою капіталу – це змішана його структура, а саме заключається в оптимальному поєднанні власних та позикових джерел, при якому відбувається мінімізація середньозваженої вартості капіталу та максимізація ринкової вартості підприємства.

Формування раціональної структури джерел коштів підприємства (щоб була можливість фінансувати необхідні обсяги витрат та забезпечити бажаний рівень доходів) це найголовніша проблема фінансового менеджменту. Поєднання власного та позикового капіталу передбачає оптимальна структура капіталу, яка забезпечує максимум ринкової оцінки всього капіталу.

Основна мета аналізу ефективності управління капіталом підприємства заключається в повному, достовірному та своєчасному інформаційному забезпеченні управлінських рішень.

Можна виділити п'ять основних етапів аналізу використання капіталу, саме:

- аналіз динаміки структури капіталу;
- оцінка величини власних оборотних засобів та ліквідності балансу;

- розрахунок та аналіз показників фінансової стійкості підприємства;
- розрахунок та аналіз показників оборотності капіталу;
- розрахунок та оцінка ефективності використання капіталу [2, с.154].

Щоб проаналізувати ефективність управління капіталом підприємства необхідно дослідити основні результативні показники його функціонування на підприємстві для можливості виявлення резервів подальшого підвищення цієї ефективності. В цьому випадку здійснюють оцінку фінансових коефіцієнтів, яка базується на розрахунку співвідношення різних абсолютних показників фінансової діяльності підприємства між собою. Різноманітні відносні показники визначаються в процесі використання цієї системи аналізу, які відображають результативність використання капіталу підприємства та окремих його елементів.

Показники оцінки ефективності управління капіталом можна поділити на кілька груп.

Показники прибутковості та рентабельності. До цієї групи відносять показники, що характеризують різні види прибутку в абсолютному вираженні та у відносній формі.

Показники ліквідності. Під ліквідністю розуміється здатність активу трансформуватися в кошти. Оскільки гроші – найвищий ліквідний актив, обернувши майно в гроші, підприємство швидше зможе розрахуватися з боргами. Таким чином, ліквідність активів передбачає можливість компанії розрахуватися за своїми першочерговими (короткостроковими) зобов'язаннями.

Показники стійкості та платоспроможності. Платоспроможність – це здатність підприємства своєчасно і в повному обсязі провести розрахунки за поточними зобов'язаннями. Фінансова стійкість являється здатністю суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати у зовнішньому і внутрішньому середовищі рівновагу своїх активів і пасивів, яке постійно піддається змінам, що у межах припустимого рівня ризику гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість [4].

Проведемо оцінку ефективності управління капіталом на прикладі АТ

«Дніпропетровський агрегатний завод» (далі ДАЗ). Основний вид діяльності: виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування.

Сильні та слабкі сторони діяльності підприємства зіставляються за такими параметрами: маркетинг, менеджмент, кваліфікація персоналу, філіальна мережа, технології тощо (табл. 3).

**Таблиця 3. Перелік сильних та слабких сторін
АТ «Дніпропетровський агрегатний завод»**

Сильні сторони	Слабкі сторони
Ефективність маркетингової політики підприємства	
Займає значне місце на ринку машинобудування Позитивний імідж підприємства	Незначний обсяг інформації про підприємство у ЗМІ, у системі Internet
Менеджмент	
Налаштоване на розвиток, авторитетне та висококваліфіковане керівництво	Недостатньо чітко визначено (прописано) процедури внутрішнього контролю в нормативних документах підприємства
Організація	
Раціональна організаційна структура підприємства	Недостатньо ефективна система менеджменту (в т. ч. управління персоналом)
Кваліфікація персоналу	
Висока кваліфікація більшої кількості персоналу підприємства	Не досить ефективна система оплати і стимулювання праці Низька ефективність системи навчання персоналу
Клієнтська політика підприємства	
Підприємство входить до групи підприємств-лідерів за обсягами виробництва Широкий спектр продукції Конкурентоспроможні тарифи на продукцію	Більша орієнтація підприємства на ринок оптових продажів, недостатнє приділення уваги роздрібним продажам. Недостатня участь у міжнародних виставках.
Технології	
Оновлення технічної бази	Слабке просування в мережі Інтернет

Джерело: розроблено автором за даними [7]

Основні споживачі: АТ «Мотор Січ», АТ «КЕЗ» Транссигнал», АТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Проаналізуємо баланс підприємства АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» (табл.4).

Таблиця 4. Аналіз балансу АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за 2019-2021 рр., тис. грн.

Розділи балансу	2019	2020	2021	Відхилення	
				2019/2020	2020/2021
Актив					
Необоротні активи	130514	129770	160302	-744	30532
Оборотні активи	257983	270120	271024	12137	904
Пасив					
Власний капітал	121512	105142	131159	-16370	26017
Довгострокові зобов'язання	14982	21036	71033	6054	49997
Поточні зобов'язання	252003	273712	229134	21709	-44578
Баланс	388497	399890	431326	11393	31436

Джерело: розроблено автором за даними [7]

Таким чином, можна побачити, що валюта балансу має тенденцію до зростання. У 2020 році збільшення становило 11393 тис. грн., а звітному періоді вже на 31436 тис. грн., через значне зростання власного капіталу та довгострокових зобов'язань.

Динамічний аналіз прибутку підприємства відображений в табл.5.

Таблиця 5. Аналіз прибутку АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за 2019-2021 рр., тис. грн.

Стаття	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення	
				2020/2019	2021/2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	216150	148298	174002	-67852	25704
Валовий прибуток	29123	73144	110146	44021	37002
Фінансовий результат від операційної діяльності	-96390	18907	58213	115297	39306
Фінансовий результат до оподаткування:	2389	4951	40095	2562	35144
Чистий фінансовий результат:	169	1916	31903	1747	29987

Джерело: розроблено автором за даними [7]

В 2020 році чистий дохід від реалізації зменшився на 67687 тис. грн., але при цьому валовий прибуток тільки збільшився на 44021 тис. грн., в порівнянні 2019 роком. Тим не менш, у 2021 році чистий дохід від реалізації збільшився на

25704 тис. грн., і таким чином зріс й валовий прибуток на 37002 тис. грн. Щодо фінансового результату від операційної діяльності, то у порівнянні з 2019 році, коли підприємство мало від'ємне значення зростання в останні роки досить помітне на 115297 та 39306 тис. грн. в 2020 році. Все ж таки АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» працює на прибуток (рис.3).

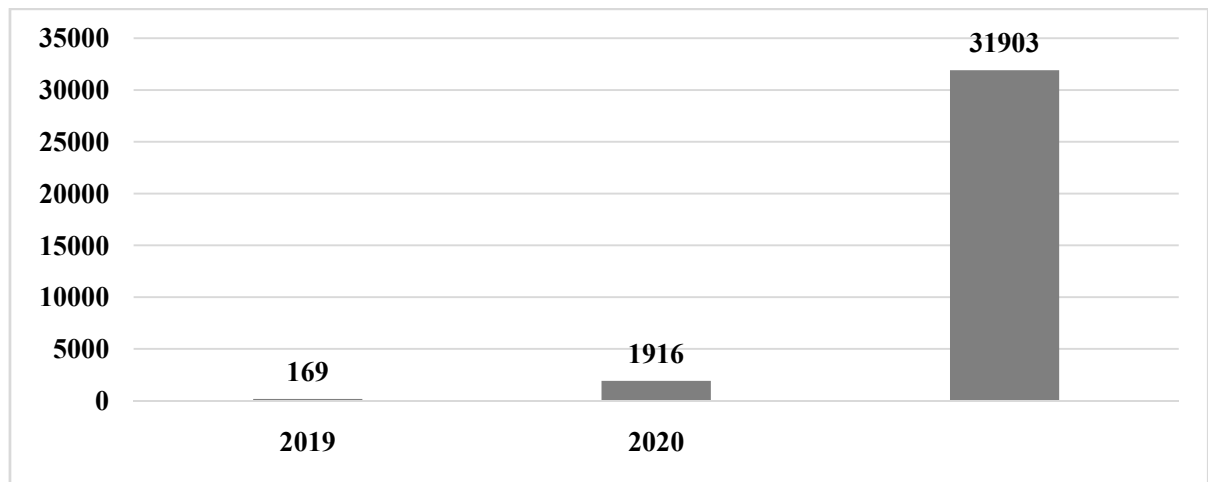

Рис.3. Чистий прибуток АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за 2019-2021 р., тис. грн.

Слід зазначити, що в 2020 році відбулося збільшення чистого прибутку підприємства з 169 тис. грн. до 1916 тис. грн. Найбільше зростання продемонстрував 2021 рік, коли прибуток становив 31903 тис. грн., що на 29851 тис. грн., ніж у попередньому періоді.

Проаналізуємо показники рентабельності АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» (табл.6).

Таблиця 6. Аналіз показників рентабельності АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення	
				2020/2019	2021/2020
Рентабельність власного капіталу (ROE)	0,0014	0,018	0,243	0,0166	0,225
Рентабельність активів (ROA)	0,01003	0,0175	0,154	0,0074	0,137

Джерело: розроблено автором за даними [7]

В нашому випадку рентабельність власного капіталу є досить низькою. Даний показник відображає наскільки підприємство ефективно використовує свій капітал. В 2019 р. – 0,14%, в 2020 р. – 0,18%, в 2021 р. – 2,4%.

Рентабельність активів показує, скільки чистого прибутку припадає на 1 грн вкладених активів. В нашому випадку цей показник також є не досить високим. В 2019 р. – 1,03%, в 2020 р. – 1,75%, в 2021 р. – 15,4%.

Розрахуємо показники ліквідності на основі даних фінансової звітності (табл.7).

Таблиця 7. Аналіз ліквідності АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за 2019-2021 рр.

Показники	Нормативне значення	2019	2020	2021	Відхилення	
					2019/2020	2020/2019
1.Коефіцієнт загальної ліквідності	$2 < K$	0,964	0,959	1,172	-0,005	0,213
2.Коефіцієнт швидкої ліквідності	$1 < K$	0,429	0,439	0,543	0,01	0,104
3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$0,2 < K < 0,6$	0,004	0,026	0,013	0,022	-0,013

Джерело: розроблено автором за даними [7]

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) показує, що частина поточних (короткострокових) зобов'язань може бути негайно погашена. Отримані дані у 2021 році показують, що на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 0,013 гривні грошових коштів. Таким чином, товариство не зможе погасити і 2% своїх боргів, якщо термін платежів настане незабаром.

Коефіцієнт загальної ліквідності характеризується загальною оцінкою ліквідності активів, показуючи, скільки на одну гривню поточних зобов'язань припадає гривень поточних активів підприємства. В 2019 та 2020 роках підприємство мало неліквідний баланс, так як вказаний коефіцієнт був менше 1. Але у 2021 році показник становив 1,172, але все одно значення являється критичним.

Коефіцієнт швидкої ліквідності враховує якість оборотних активів. Найменшим орієнтовним значення даного коефіцієнту являється 1. У нашому

випадку за аналізований період всі значення знаходяться менше норми.

Таким чином, всі розглянуті коефіцієнти знаходяться за межами допустимих значень, даний факт вказує на те, що АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» не є досить ліквідним.

Проаналізуємо показники фінансової стійкості підприємства (табл.8).

Таблиця 8. Показники фінансової стійкості АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» за 2019-2021 рр.

Назва показника	2019	2020	2021	Відхилення	
				2020/2019	2021/2020
Коефіцієнта фінансової незалежності (автономії)	0,31	0,26	0,30	-0,05	0,04
Коефіцієнт фінансової залежності	3,20	3,80	3,29	0,61	-0,51
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,35	0,32	0,47	-0,04	0,15
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	2,20	2,80	2,29	0,61	-0,51

Джерело: розроблено автором за даними [7]

Коефіцієнт автономії знаходиться нижче нормативного значення. В нашому випадку ДАЗ залежить від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансової залежності обернений до коефіцієнта автономії. Завдяки ньому можна визначити, яка сума загальної вартості майна підприємства припадає на 1 грн., власних коштів. В 2019 році – 3,2; в 2019 році – 3,8; в 2020 році – 3,29.

Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу за аналізований період знаходиться в межах 2,29-2,8.

Коефіцієнт фінансової стійкості за період 2019-2021 років знаходиться нижче нормативного значення.

Таким чином, можна зробити висновок, що АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» не є фінансово-стійким [7].

З прийняттям управлінських рішень нерозривно пов'язане формування раціональної структури капіталу, спрямованих для того щоб успішно

реалізувати місію та загальну стратегію економічного розвитку підприємства.

Принципи раціонального формування капіталу підприємства представлені:

1. Обліком перспектив розвитку господарську діяльність підприємства. До бізнес плану новоствореного підприємства включення всіх розрахунків, які пов'язані із формуванням капіталу.

2. Забезпеченням відповідності обсягу капіталу, який підлягає залученню, обсягу активів сформованих підприємством. В потребі у оборотних і внеоборотних активах полягає загальна потреба у капіталі. Призначення стартового капіталу - це формування активів підприємства.

3. Забезпеченням з позиції ефективного функціонування оптимальності структури капіталу.

Співвідношення власних та позикових фінансових засобів являє собою структура капіталу, яка використовується для здійснення фінансової діяльності підприємства (а точніше фінансова, інвестиційна та операційна діяльність, що здійснює вплив на кінцеві результати).

Найвищу фінансову стійкість має підприємство, яке використовує лише власний капітал (одиниці дорівнює коефіцієнт автономії), але в цьому випадку обмежуються темпи його розвитку (бо у періоди благополучної кон'юнктури ринку не може забезпечити формування необхідного додаткового обсягу активів) та на вкладений капітал не використовує фінансові можливості приросту прибутку.

Фінансовий потенціал розвитку підприємства піднімає використання позикового капіталу та надає можливість здійснити приріст фінансової рентабельності діяльності. Проте він спроможний генерувати більшою мірою фінансовий ризик і загрозу банкрутства.

4. Забезпеченням високоефективного використання капіталу у його господарську діяльність. Мова йде про максимізацію показника рентабельності власного капіталу при прийнятному рівні фінансового ризику для підприємства.

Висновок. Таким чином, достатній рівень капіталу підприємства сприяє підтримці його життєздатності протягом усього періоду функціонування, зберігаючи його ліквідність, рентабельність, стійкість та платоспроможність.

Підприємству потрібно використовувати не лише власні фінансові ресурси, а й позикові кошти з метою забезпечення ефективнішого управління капіталом. Комплексний підхід до вибору джерел фінансування є найсприятливішим для ефективної діяльності підприємства.

Література

1. Степаненко Л.Г. Економіка підприємства: Підручник. Суми : ВТД «Університецька книга». 2018. 352с.
2. Колесник І.В. Економіка підприємства: Підручник. Київ : Конкорд. 2019. 257с.
3. Саратова К.С. Економіка підприємства: Підручник. Львів : Магнолія плюс. 2020. 154с.
4. Петрусенко Л.К. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль : Економічна думка. 2020. 425с.
5. Бойко О.Д. Капітал підприємства. *Менеджер*. 2021. № 7. С. 42-44.
6. Сутність категорії капітал підприємства відповідно до сучасних досліджень у цій сфері. *Ефективна економіка*. 2019. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7919> (дата звернення 20.11.2022)
7. Характеристика підприємства. *Офіційний сайт підприємства АТ «Дніпропетровський агрегатний завод»*. 2022. URL: <http://www.aodaz.com.ua/ru/about/> (дата звернення 20.11.2022)
8. Джерела формування та способи залучення позикового капіталу. *Ефективна економіка*. 2020. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/52158795.pdf> (дата звернення 21.11.2022)

References

1. Stepanenko, L.G. (2018), *Ekonomika pidpryiemstva* [Business Economics], VTD «University Book», Sumy, Ukraine.
2. Kolesnyk, I.V. (2019), *Ekonomika pidpryiemstva* [Business Economics], Concord, Kyiv, Ukraine.
3. Saratov, K.S. (2020), *Ekonomika pidpryiemstva* [Business Economics], Magnolia Plus Publishing House, Lviv, Ukraine.
4. Petrusenko, L.K. (2020), *Ekonomika pidpryiemstva* [Business Economics], Economic Thought, Ternopil, Ukraine.
5. Boyko, O.D. (2021), “Capital of the enterprise”, *Manager*, vol. 7, pp. 42-44.
6. Efficient economy (2019), “The essence of the enterprise capital category according to modern research in this area”, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7919> (Accessed 20 november 2022).
7. Official website of PJSC «Dnipropetrovsk Aggregate Plant» (2022), “Characteristics of the enterprise”, available at: <http://www.aodaz.com.ua/ru/about/> (Accessed 20 november 2022).
8. Azarova, A.O., Kilymnyk, L.A., Novits'ka, O.V. and Kilymnyk, I.A. (2020), “Sources of formation and methods of attracting loan capital”, available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/52158795.pdf> (Accessed 21 november 2022).

Стаття надійшла до редакції 07.12.2022 р.